
A-level

PANJABI

Paper 3 Listening Test Transcript

Time allowed: 2 hours 30 minutes

NOT TO BE OPENED UNTIL AFTER THE EXAMINATION

Enclosed is a copy of the transcript of the text of the Listening Test. This packet must not be opened until after the examination.

After the examination, the transcript should be kept for future use by teachers.

Section A

Listening

(2 minutes and 06 seconds: tracks 02–13)

Question 01

ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਛਪਾਰ ਮੇਲਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਇੱਕ ਤਿਉਹਾਰ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੁਣੋ।

ਛਪਾਰ ਦੇ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋਕ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੇਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗਿਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜ ਦਿਨ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ, ਅੱਠਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਾਕੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਠਤਾਂ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਨਕਲੀ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣੇ, ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ, ਨਾਲੇ, ਪਰਾਂਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਕ-ਸੁਕ ਖਰੀਦਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅੱਠਤਾਂ ਬਣ-ਠੁਣ ਕੇ ਮੇਲੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਗੱਭਰੂਆਂ ਵਾਸਤੇ ਘੋਲ, ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਖਾੜੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਨਾਲ ਮੇਲੇ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ, ਸਰਕਸ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਆਈਸ-ਕਰੀਮ ਖਾਣ ਦਾ ਖੂਬ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਘੜਿਆਂ ਤੇ ਝੂਟੇ ਲੈਂਦੇ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦੇ।

ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਉਹ ਗੁੱਗੇ ਦੀ ਮਾੜੀ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਵਾਰੀ ਮਿੱਟੀ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਸਾਂ-ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਗੁੱਗੇ ਪੀਰ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾੜੀ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ, ਚੂਰਮੇ ਅਤੇ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਾਨ-ਪੁੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਗੜਬੜੀ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

(2 minutes and 40 seconds: tracks 14–30)

Question 02**ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ**

ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣੋ।

- F** ‘ਪੰਜਾਬੀ ਦਰਪਣ’ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ‘ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦੀ’ ਹਾਂ ! ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ?
- M** ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਵੋਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਛੋਟੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- F** ਫਿਰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਕਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ ?
- M** ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ! ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜੇਤੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਰਫ ਫੋਕੇ ਵਾਅਦੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।
- F** ਇੰਨੇ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਖਤਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾ, ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ?
- M** ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ‘ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ’ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ, ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਤੋਹਫੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੰਡਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੀ।
- F** ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੰਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
- M** ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਰਟੀ ਫੰਡ ਗੁਪਤ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫੰਡ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕੇ ਦੇਣ ਵਰਗੇ ਫਾਇਦੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੰਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Turn over ►

(2 minutes and 36 seconds: tracks 31–42)

Question 03**ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ**

ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪਰਦੇਸ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣਦੇ ਹੋ ।

- F** ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਕਾਫੀ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ । ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੀ ਲਾਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ?
- M** ਦੇਖੋ ਜੀ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਘਾਟਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ ਖੂਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
- F** ਇੱਕ ਸਰਵੇਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 16 ਤੋਂ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ ?
- M** ਦੇਖੋ ਜੀ, ਇਹ ਵਰਗ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਜੇ ਇਹੋ ਹੀ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਠੱਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤਦੇ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ।
- F** ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਭੇਜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ?
- M** ਦੂਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆਂ ਸਭ ਕੁਝ ਵੇਚ ਵਟ ਕੇ ਪੈਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਲਗਾਵੇ ਅਤੇ ਮੇਟੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ।

(1 minute and 42 seconds: tracks 43–51)

Question 04

ਸਹਿਣਸੀਲਤਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ

ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵਾਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੁਣੋ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਖੀ ਸਹਿਣਸੀਲਤਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਖਾਸਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਉਸਤਾਦ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰਬੋਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਬੱਚਾ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਤੁੱਲ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਇੱਜਤ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਸਨ ।

ਅੱਜ ਦੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਚੰਗੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਨਿਮਰ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਅਜੋਕੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਕੋਲ ਗੁਸਤਾਖ ਅਤੇ ਸ਼ਗਾਰਤੀ ਵਿੱਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਘੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ । ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਭਿੰਨ ਸਰੋਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਮਾਤ ਦੇ ਸਬਕ ਨਾਲੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ।

END OF SECTION A

Turn over for Section C

Turn over ►

Section C

Multi-skill task

(3 minutes and 07 seconds: tracks 52–64)

Question 06

ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ

ਤੁਸੀਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੁਣਦੇ ਹੋ।

- M** ਕੀ ਬਜ਼ੁਰਗ, ਕੀ ਜਵਾਨ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੁ ਸਾਰੇ ਹੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਬਹੁਤ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਘੰਟਿਆਂ-ਬੱਧੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅੱਗੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ: ਜੀ, ਕੀ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- F** ਜਦੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕ ਇੱਕੋ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤੱਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵੇਖਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਗਰ ਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਰੰਤਰ ਇੱਕੋ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਕਮਰ ਦਰਦ ਜਿਹੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
- M** ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- F** ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੁ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ। ਇੰਝ, ਉਹ ਇਕੱਲਿਆਂ ਰਹਿਣਾ ਗਿੱਥ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਵਰਗੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਲਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- M** ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸੋ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?
- F** ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੁ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਧਾੜ, ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਹਿੰਸਕ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਧਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹੋ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਵੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਵੀ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਹੀ ਹਨ।

END OF RECORDING

There are no questions printed on this page

There are no questions printed on this page

Copyright information

For confidentiality purposes, all acknowledgements of third-party copyright material are published in a separate booklet. This booklet is published after each live examination series and is available for free download from www.aqa.org.uk.

Permission to reproduce all copyright material has been applied for. In some cases, efforts to contact copyright-holders may have been unsuccessful and AQA will be happy to rectify any omissions of acknowledgements. If you have any queries please contact the Copyright Team.

Copyright © 2021 AQA and its licensors. All rights reserved.

